

ด่วนที่ออก

ที่ นร ๐๕๐๖/๑๐๖๔๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เรื่อง “การจัดการสวนป่าของรัฐอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม”

เรียน เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๖๓๑
ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๔๐๐/๑๔๒๘ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ เรื่อง “การจัดการสวนป่าของรัฐอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม” ไปเพื่อดำเนินการ
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการ
พิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ว่า

๑. รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. รับทราบความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการของกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทราบด้วยแล้ว และได้เผยแพร่ความเห็นและข้อเสนอแนะของ
สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พร้อมความเห็นและผลการพิจารณาของกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้สาธารณชน
ได้รับทราบ และขอขอบคุณสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ
ในเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี

ขอแสดงความนับถือ

สช

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

16 ก.ค. 2551

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๙

www.cabinet.thaigov.go.th

kw 51 4-15/1877

๖กค
๑.สค.
ผอ.สวค. ๑๖15 ก.ค. 2551
ผอ.กลุ่ม ๑๖15 ก.ค. 51
จวค. 15กค.51
ผู้พิมพ์

เรื่อง รายงานผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี
กรณีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี
ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓
เรื่อง การจัดการสวนป่าของรัฐอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็น
ต่อคณะรัฐมนตรีเรื่อง การจัดการสวนป่าของรัฐอย่างยั่งยืนโดยชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. ความเห็นสภาที่ปรึกษา

๑.๑ การจัดการสวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้

๑.๑.๑ ให้อยุติการทำไม้ในสวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้
(โครงการที่ ๒, ๓ และ ๔)

๑.๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนที่อยู่ใกล้สวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไข
สัมปทานทำไม้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ

๑.๑.๓ ให้ผนวกพื้นที่สวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ทั้งพื้นที่
หรือบางส่วน เข้าเป็นอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

๑.๒ การจัดการพื้นที่สวนป่าในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก สวนป่า
ทุกโครงการให้อยุติการทำไม้และรักษาไว้ให้ปรับตัวเป็นป่าธรรมชาติ

๑.๓ การจัดการสวนป่าที่ปลูกโดยงบประมาณของกรมป่าไม้ ให้อยุติการทำไม้
และฟื้นฟูให้สมบูรณ์

๑.๔ ให้ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่สวนป่าทุกโครงการ (โครงการ ๑, ๒, ๓, ๔
และ ๕) ที่ทับที่ทำกินของราษฎรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเพื่อกันเขตพื้นที่ทำกิน
ออกจากสวนป่า

๑.๕ ให้ทบทวนและปรับปรุงบทบาทขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.)
จากการประกอบธุรกิจทำไม้มาเป็นองค์กรที่มีบทบาทอนุรักษ์ป่าไม้ โดยการส่งเสริมและสนับสนุน
บทบาทของชุมชนในพื้นที่และเปลี่ยนธุรกิจขององค์การจากทำไม้มาเป็นธุรกิจต่อยอดจากฐานความ
หลากหลายทางชีวภาพแทน เพื่อรับกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

๒. ความเห็นของ ทส.

๒.๑ การจัดการสวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้

๒.๑.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๕ ให้กรมป่าไม้มอบ
สวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ ซึ่งไม่อยู่ในเขตอนุรักษ์ ให้ อ.อ.ป. ไปดูแลและใช้ประโยชน์

/พื้นที่ ...

พื้นที่สวนป่าของรัฐทั้งหมดอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอยู่ในเขตป่าเศรษฐกิจ การบริหารจัดการ การใช้ประโยชน์ต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางกรมป่าไม้โดยเคร่งครัด สำหรับพื้นที่ล่อแหลมหรืออาจเสี่ยงภัยได้บริหารจัดการอย่างประณีตตามหลักวิชาการเป็นพิเศษ

ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องนำเข้าไม้ทุกชนิดในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) รวม ๑๐,๕๘๙,๐๔๑ ลูกบาศก์เมตร มูลค่ารวมเงิน ๑๐๒,๒๗๙,๐๕๒,๐๐๐ ล้านบาท หรือเฉลี่ยปีละ ๒๐,๕๕๕.๘ ล้านบาท (ที่มา : กรมศุลกากร) สวนป่าของรัฐ (อ.อ.ป.) นำผลผลิตสวนปามาเพื่อใช้สอยในประเทศ เป็นการช่วยลดการนำเข้าไม้ต่างประเทศ เฉลี่ยปีละ ไม้สัก ๗๐,๔๓๖ ลูกบาศก์เมตร และไม้กระยาเลย ๔๖,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้เป็นไม้เฉพาะจากเขตป่าเศรษฐกิจเท่านั้น การนำเข้าสวนป่าของรัฐออกใช้ประโยชน์ได้ดำเนินการตามหลักวิชาการอย่างเคร่งครัด มีการแจ้งแผนการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชนท้องถิ่นได้รับทราบล่วงหน้า หากพื้นที่ใดอาจมีความเสี่ยงหรืออ่อนไหว จะดำเนินการอย่างระมัดระวังมากขึ้นเป็นพิเศษ แต่เป็นการดำเนินการในเขตป่าเศรษฐกิจเท่านั้น ส่วนพื้นที่อนุรักษ์ได้มีการนำเข้าออกมาใช้ประโยชน์แต่อย่างใด

๒.๑.๒ สวนป่าของรัฐ (อ.อ.ป.) ทุกสวนดำเนินการบริหารจัดการตามมาตรฐานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของ อ.อ.ป. ที่เน้นสร้างความสมดุลด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม มีพื้นที่อนุรักษ์และชุมชนใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ของพื้นที่สวนป่าแต่ละสวน ปัจจุบันสวนป่าได้รับการรับรองการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนตามหลักเกณฑ์ ฯ แล้ว ๙๗ สวนป่า และจะดำเนินการต่อไปจนกว่าสวนป่าทุกแห่งจะได้รับการรับรองการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนจนครบถ้วนสมบูรณ์

การจัดการสวนป่าของรัฐ (อ.อ.ป.) ได้ดำเนินการแต่งตั้งสภาที่ปรึกษาสวนป่าทุกสวนประกอบด้วย ฝ่ายปกครอง (โดยนายอำเภอท้องที่หรือผู้แทน) ผู้แทนชุมชนส่วนปกครองท้องถิ่น (อ.บ.ต.) และผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่สวนปานั้น ๆ จึงเป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

๒.๑.๓ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - พ.ศ. ๒๕๕๑ อ.อ.ป. ส่งคืนพื้นที่สวนป่าที่อยู่ในเขตอนุรักษ์ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ให้ทางการป่าไม้แล้วทั้งสิ้น ๑๖๗,๙๔๙.๔๐๕ ไร่ เช่น สวนป่าแม่ฮู้ - แม่เทิน จังหวัดสุโขทัย สวนป่าสาละวิน สวนป่าแม่อุ้มลอง สวนป่าแม่อุคคอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สวนป่าห้วยน้ำขาว จังหวัดกระบี่ เป็นต้น ทั้งนี้ หากมีความเหมาะสมและทางการป่าไม้ประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเพิ่มเติม อ.อ.ป. ก็ยินดีดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา ฯ โดยขอให้มีการตัดสินใจร่วมกับชุมชนพื้นที่เป็นรายกรณีไป และต้องเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

๒.๒ การจัดการพื้นที่สวนป่าในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก จำนวน ๔๖ สวนป่า

/จากการตรวจสอบ ...

สวนป่าของรัฐ (อ.อ.ป.) บางสวนป่า เช่น สวนป่าวังชัน จังหวัดแพร่ สวนป่าท่าปลาจังหวัดอุตรดิตถ์ อ.อ.ป. ดำเนินการปลูกสวนป่าโดยใช้ระบบหมูบ้านป่าไม้ มีการนำไม้ ออกใช้ประโยชน์ตามหลักวิชาการ แต่เมื่อเกิดอุทกภัย (เมื่อ ๒ - ๓ ปีที่แล้ว) พบว่า ราษฎรและพื้นที่ นอกเขตสวนป่าได้รับความเสียหายโดยทั่วไป แต่พื้นที่เขตโครงการสวนป่าทั้งหมดมิได้รับความเสียหาย แต่อย่างใด จึงช่วยยืนยันว่าสวนป่าที่ดำเนินการตามหลักวิชาการไม่มีความเสี่ยงต่อความเสียหาย จากอุทกภัย แต่ช่วยเป็นแนวกำบังตามธรรมชาติและลดความรุนแรงได้

อ.อ.ป. รับมอบสวนป่าที่ปลูกโดยงบประมาณกรมป่าไม้ (โครงการที่ ๕)
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เฉพาะพื้นที่อยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์

๒.๔ ให้ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่สวนป่าทุกโครงการ (โครงการ ๑, ๒, ๓, ๔ และ ๕) ที่ทับที่ทำกินของราษฎร โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เพื่อกันเขตพื้นที่ทำกินออกจากสวนป่า

๒.๕ ให้มีการทบทวนและปรับปรุงบทบาทของ อ.อ.ป. จากการประกอบธุรกิจ ทำให้มาเป็นองค์กรที่มีบทบาทอนุรักษ์ป่าไม้โดยการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของชุมชนในพื้นที่และเปลี่ยนแปลงธุรกิจขององค์กรจากทำให้มาเป็นธุรกิจที่ต่อยอดจากฐานความหลากหลายทางชีวภาพแทน เพื่อรับกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

Nm51-7-03/เลข๗

อ.อ.ป. เป็นรัฐวิสาหกิจที่มีคณะกรรมการบริหารกิจการของ อ.อ.ป. กำกับดูแล มอบนโยบาย โดยมีการปรับปรุงบทบาทการบริหารงานของ อ.อ.ป. อยู่ตลอดเวลา ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษาจัดทำแผนแม่บทของ อ.อ.ป. โดยเน้นการพัฒนาไม้เศรษฐกิจเพื่อพลังงานทดแทน และสร้างวัตถุดิบให้อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษภายในประเทศ เพื่อการสร้างงานให้ชุมชน และช่วยลดการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ

ปัจจุบัน อ.อ.ป. เน้นพันธกิจหลัก 2 พันธกิจ คือ

(๑) พันธกิจด้านเศรษฐกิจ

- การจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อลดการนำเข้าไม้จากต่างประเทศ
- ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจในชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้เสริมให้ชุมชน
- การพัฒนาใช้ประโยชน์ไม้เศรษฐกิจอย่างครบวงจร เช่น โครงการโรงไฟฟ้าชีวมวลที่สวนป่าบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย

(๒) พันธกิจด้านสังคม

- การจัดการดูแลช้างไทย
- การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่า อ.อ.ป. เป็นฐานในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อดี โดยภาพรวมความเห็นและข้อเสนอแนะสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีทั้งข้อเสนอแนะที่ดำเนินการได้ค่อนข้างยาก หากดำเนินการต้องเป็นไปอย่างบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชนต้องมีหลักเกณฑ์ที่มั่นคงเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง เพื่อก่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ว่า

๑. รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. รับทราบความเห็น ผลการพิจารณาและผลการดำเนินการของ ทส.

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

16 ก.ค. 2551